

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
समाजकार्य विशारद (BACHLOR OF SOCIAL WORK) (B.S.W.)

परीक्षा : मे - २०२५

सत्र ४ थे

विषय : सामाजिक धोरणे नियोजन आणि विकास (BSW23-401)

दिनांक : १५/०५/२०२५	गुण: ६०	वेळ: दु. २.०० ते दु. ४.३०
सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य.		
प्र.१ योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.		(१०)
१. प्रशासन हे एका माणसाचे काम असू शकत नाही, जसं एक चाक रथ चालवू शकत नाही" असे _____ म्हणतात अ) कौटिल्य ब) चार्वाक क) वेद ड) धर्म ग्रंथ		
२. सामाजिक धोरण निर्मितीवर _____ अनेक निर्धारकांचा प्रभाव असतो अ) आर्थिक ब) राजकीय क) सामाजिक ड) वरील सर्व		
३. ----- विकासाची १७ ध्येये आहेत अ) मानव विकास ब) आर्थिक विकास क) शाश्वत विकास, ड) मिलेनियम विकास		
४. नियोजन आयोगाची स्थापना _____ अ) १९५० ब) २०१५ क) १९४७ ड) १९७२/२०१५		
५. लोकांचे सक्षमीकरण करणे हे ध्येय _____ यांचे आहे अ) सामाजिक न्याय ब) सामाजिक नियोजन क) सामाजिक धोरण ड) मानव विकास		
६. धोरणे विशिष्ट _____ साध्य करण्यासाठी तयार केली जातात अ) उद्दिष्टे, ब) ध्येय, क) निमित्त ड) यापैकी नाही		
७. सामाजिक धोरणा ज्यामध्ये वंचितांचे हक्क आणि हक्कांचे संरक्षण आणि त्यांच्या सामाजिक गरजा पूर्ण करणे समाविष्ट आहे अ) चूक ब) बरोबर क) माहीत नाही ड) असू शकेल		
८. समाजकल्याण ही संकल्पना सामाजिक धोरणाच्या संकल्पने इतकीच व्यापक आहे अ) चूक ब) बरोबर क) माहीत नाही ड) असू शकेल		
९. _____ ही सामाजिक नियोजनाची मुख्य तत्त्वे आहेत अ) समानता आणि सामाजिक न्याय ब) बंधुता आणि सामाजिक न्याय क) प्रेम आणि सामाजिक न्याय ड) एक सारखे पणा आणि सामाजिक न्याय		
१०. भारत सरकारने अपंग व्यक्तींचे हक्क कायदा, २०१६ लागू केला आहे अ) चूक ब) बरोबर क) माहीत नाही ड) असू शकेल		
प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)		(२०)
१) शाश्वत विकास संकल्पना स्पष्ट करा २) मानवी विकासाचे निर्देशांक उदित उदाहरणासह स्पष्ट करा ३) सामाजिक धोरणाच्या प्रारूपावर चर्चा करा ४) सामाजिक नियोजनाची तत्त्वे स्पष्ट करा		
प्र.३ खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.		(१५)
१) सामाजिक धोरणासाठी प्रमुख घटनात्मक तरतुदी कोणत्या याचे वर्णन करा २) सामाजिक धोरणाची तत्त्वे सविस्तर लिहा ३) आर्थिक सामाजिक विकासातील फरक स्पष्ट करा		
प्र.४ टीपा लिहा (कोणत्याही तीन)		(१५)
१) धोरण संकल्पना २) मानव विकास संकल्पना ३) नीती आयोगाची उद्दिष्टे ४) मूलभूत अधिकार ५) सामाजिक कल्याण		

Sub : Social Policy, Planning and Development (BSW23-401)

Instructions: 1) All questions are compulsory

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternative (10)

1. "Administration cannot be the work of one man, just as one wheel cannot drive a chariot," says _____
अ) Kautilya b) Charvaka C) Vedas d) religious texts
2. Social policy making is influenced by _____ many determinants
अ) Economic b) political C) social d) all of the above
3. ----- are 17 development goals
अ) Human Development b) Economic Development C) Sustainable development d) Millennium Development
4. Establishment of Planning Commission
अ) 1950 b) 2015 C) 1947 d) 1972
5. The goal of _____ is to empower people
अ) Social Justice b) Social Planning C) Social Policy d) Human Development
6. Policies are designed to achieve specific _____
अ) Objectives b) goals C) excuses d) none of these
7. Social policy involves protecting the rights and entitlements of the disadvantaged and meeting their social needs.
अ) True b) False C) Don't know d) May be
8. The concept of social welfare is as broad as the concept of social policy
अ) True b) False C) Don't know d) May be
9. _____ These are the main principles of social planning
अ) Equality and social justice, b) Fraternity and social justice C) Love and social justice, d) Unity and social justice
10. The Government of India has enacted the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016
अ) True b) False C) Don't know d) May be

Q.2 Answer in brief (Any two) (20)

- 1) Explain the concept of sustainable development
- 2) Explain the Human Development Index with the help of an example
- 3) Discuss the model on social policy
- 4) Explain the principles of social planning

Q.3 Answer any one of the following. (Any one) (15)

- 1) Describe the major constitutional provisions for social policy
- 2) Write in detail the principles of social policy
- 3) Explain the differences in economic and social development

Q.4 Short notes (any three) (15)

- 1) Concept of Social Policy
 - 2) Concept of human development
 - 3) Objectives of NITI Aayog
 - 4) Fundamental Rights
 - 5) Concept of Social welfare
-